

Окрім того, статтею 247 КПК 2012 року передбачено здійснення повноважень слідчого судді стосовно розгляду клопотань про дозвіл на проведення негласних слідчих (розшукових) дій головою чи за його визначенням іншим суддею Апеляційного суду Автономної Республіки Крим, апеляційного суду області, міст Києва та Севастополя, у межах територіальної юрисдикції якого знаходиться орган досудового розслідування.

Таким чином слідчий суддя організаційно і функціонально належить до судового органу і, здійснюючи повноваження з судового контролю, діє від імені суду, що узгоджується з наведеними положеннями Конституції України.

Павлютін Ю. М.

*старший оперуповноважений ВПМ ДПІ
в Малиновському районі м. Одеси, майор міліції*

ЗАХОДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ В СИСТЕМІ ЗАХОДІВ ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРИМУСУ

Застосування процесуального примусу являє засіб забезпечення виконання завдань кримінального провадження. З прийняттям та набуттям чинності нового Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України) регламентовано нову категорію, а отже і у науковий обіг введено нове поняття «заходи забезпечення кримінального провадження». Необхідність дослідження сутності та правової природи заходів забезпечення кримінального провадження продиктована, по-перше, відсутністю нормативного визначення цього поняття, а, по-друге, важливістю дотримання законності при застосуванні заходів, що суттєвим чином обмежують конституційні права особи у кримінальному провадженні. Статтею 131 КПК України визначена мета та види заходів забезпечення кримінального провадження. Однак, як зазначалося, КПК України не містить визначення поняття заходів забезпечення кримінального провадження.

Заходи забезпечення кримінального провадження – це передбачені КПК заходи примусового характеру, які застосовуються за наявності підстав та в порядку, встановлених законом, з метою запобігання і подолання негативних обставин, що перешкоджають або можуть перешкоджати вирішенню завдань кримінального провадження, забезпеченню його дієвості (Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар : у 2 т. / за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонки, А. В. Портнова. – Х. : Право, 2012, с. 261).

Заходи забезпечення кримінального провадження, на думку деяких науковців, можна вважати заходами кримінально-процесуального примусу (Кожевніков Г. Заходи забезпечення кримінального провадження // Вісник Національної академії прокуратури України. – 2012. – № 3, с. 68). Але з такою позицією важко погодитися. Вичерпний перелік заходів забезпе-

чення кримінального провадження, зазначений у ст. 131 КПК України, в сукупності з визначеною у цій же статті метою їх застосування, свідчить про те, що кримінальним процесуальним законодавством, крім заходів забезпечення кримінального провадження, визначені також й інші заходи примусового характеру.

Слід погодитися авторів коментарю КПК України, які вважають, що до системи заходів забезпечення кримінального провадження також можна віднести тимчасове вилучення документів, які посвідчують користування спеціальним правом, у затриманій особи (слідчий, прокурор, інша уповноважена службова особа мають право тимчасово вилучити документи, які посвідчують користування спеціальним правом, у законно затриманій ними особи – ч. 1 ст. 148 КПК); поміщення особи, яка після досягнення 11-річного віку до досягнення віку, з якого може наставати кримінальна відповідальність, вчинила суспільно небезпечне діяння, що підпадає під ознаки діяння, передбаченого законом України про кримінальну відповідальність, у приймальник-розподільник для дітей (ч. 4 ст. 499 КПК); попередження про можливість видалення із зали судового засідання (ст. 330 КПК); попередження про відповідальність за неповагу до суду (ст. 330 КПК); покладення на спеціаліста витрат, пов'язаних з оголошенням перерви в судовому засіданні, при його неприбутті до суду без поважних причин або неповідомлення про причини неприбуття (ст. 72 КПК) (Кримінальний процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар / Відп. ред.: С.В. Ківалов, С.М. Міщенко, В. Ю. Захарченко. – Х.: Одиссей, 2013, с. 323). Але, слід обов'язково додати, що таке розширення складових заходів забезпечення кримінального провадження не відповідає чинному КПК України (ч. 2 ст. 131).

Як видається, сьогодні варто виділити наступні види заходів кримінально-процесуального примусу: 1) заходи забезпечення кримінального провадження; 2) заходи, що спрямовані на забезпечення отримання доказів (слідчі (розшукові) дії, витребування та отримання від органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій, службових та фізичних осіб речей, документів, відомостей, висновків експертів, висновків ревізій та актів перевірок тощо); 3) інші заходи кримінально-процесуального примусу (тимчасове вилучення документів, які посвідчують користування спеціальним правом, у затриманій особи (ч. 1 ст. 148 КПК України); поміщення особи, яка після досягнення 11-річного віку до досягнення віку, з якого може наставати кримінальна відповідальність, вчинила суспільно небезпечне діяння, що підпадає під ознаки діяння, передбаченого законом України про кримінальну відповідальність, у приймальник-розподільник для дітей (ч. 4 ст. 499 КПК України); попередження про можливість видалення із зали судового засідання (ст. 330 КПК України); попередження про відповідальність за неповагу до суду (ст. 330 КПК України); покладення на спеціаліста витрат, пов'язаних

з оголошенням перерви в судовому засіданні, при його неприбутті до суду без поважних причин або неповідомлення про причини неприбуття (ст. 72 КПК України)).

Отже, заходи забезпечення кримінального провадження становлять один з різновидів заходів кримінально-процесуального примусу, метою застосування яких є дієвість кримінального провадження.

Бобошко О. М.

Криворізький факультет Національного університету «Одеська юридична академія», старший викладач кафедри кримінально-правових дисциплін

ТИПОЛОГІЯ КОРУПЦІЙНИХ ВІДНОСИН

Корупція – це використання службового становища в особистих чи корисливих мотивах. Корупційна діяльність вважається одним із основних видів тіньової економіки. Вона є негативним явищем, що в усьому світі визнається однією з найнебезпечніших загроз правам людини, правопорядку, демократії, чесності та соціальній справедливості.

Перш за все, звернімося до глави III Конвенції ООН проти корупції та глави II Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією – адже саме там міститься перелік діянь, які вважаються проявами корупції та мають бути кримінально караними, якщо вони вчинені умисно. Серед них, зокрема, підкуп національних та державних посадових осіб, зловживання (торгівля) впливом (обіцянка, пропозиція або надання державній посадовій особі чи будь-якій іншій особі, особисто або через посередників, будь-якої неправомірної переваги, щоб ця посадова особа зловживала своїм справжнім або удаваним впливом із метою одержання від адміністрації чи державного органу Держави – учасниці Конвенції ООН будь-якої неправомірної переваги для ініціатора таких дій чи будь-якої іншої особи), зловживання службовим становищем, незаконне збагачення (тобто значне збільшення активів державної посадової особи, що перевищує її законні доходи, які вона не може раціонально обґрунтувати), відмивання доходів, здобутих злочинним шляхом, приховування або безперервне утримання майна, якщо особі, в якій це майно знаходиться, відомо, що таке майно здобуте в результаті будь-якого з корупційних злочинів, тощо.

Згадані міжнародні акти передбачають низку позитивних нововведень, які сприятимуть подоланню високого коефіцієнту корупції в державі.

Україна виступає учасницею низки міжнародних договорів у цій сфері, за висновками Ради Європи вона виступає однією з найбільш корумпованих країн світу. Згідно Закону України «Про засади запобігання та протидії корупції в Україні» встановлено правові та організаційні засади боротьби з корупцією в публічній і приватній сферах суспільних відносин, порядок відшкодування завданої шкоди внаслідок корупційних